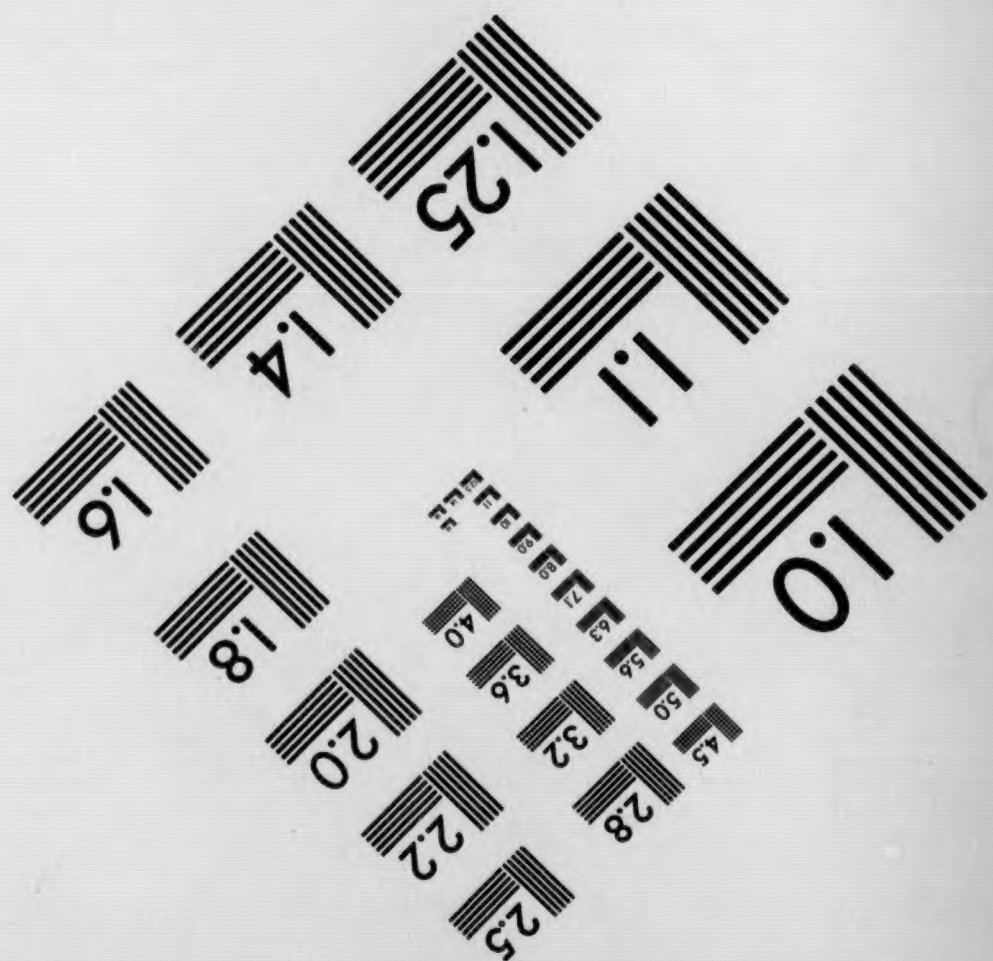
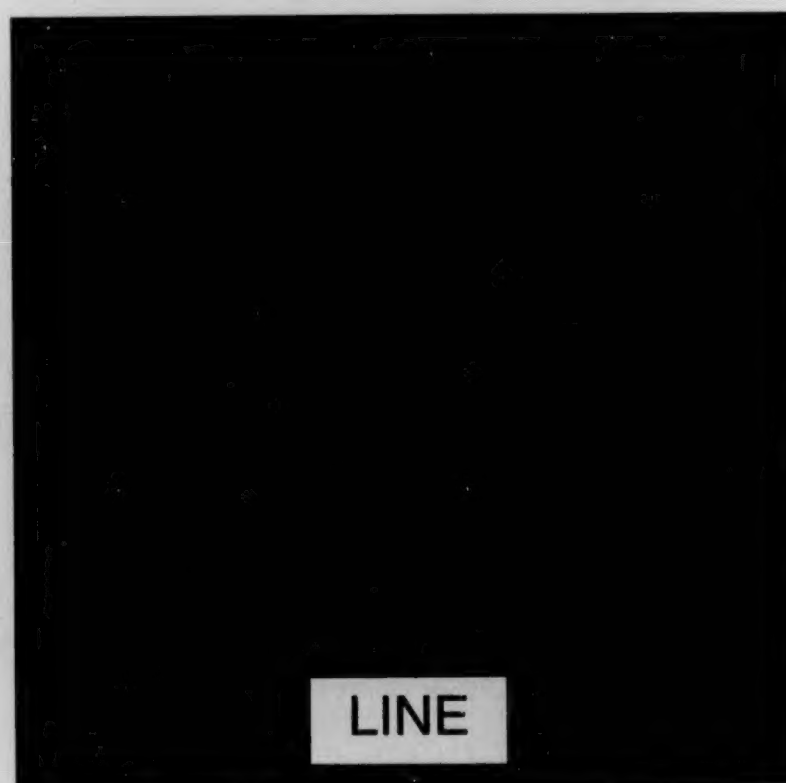
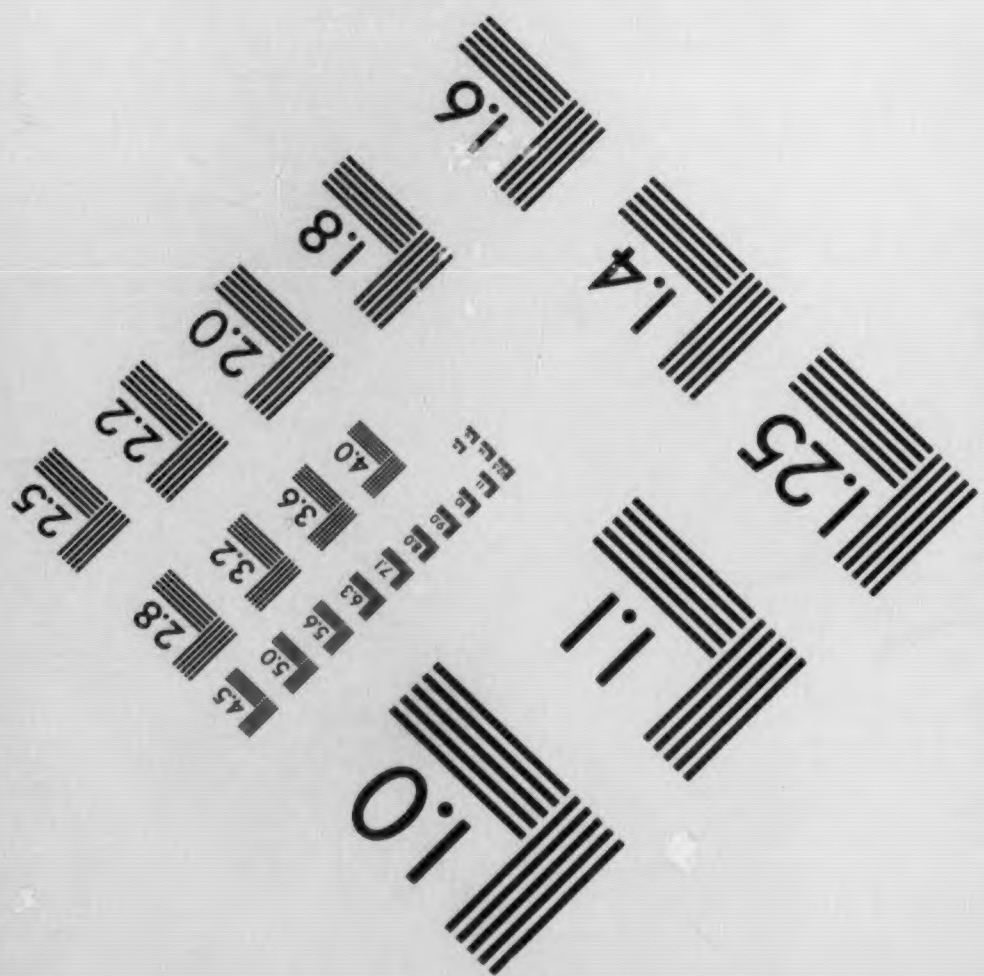
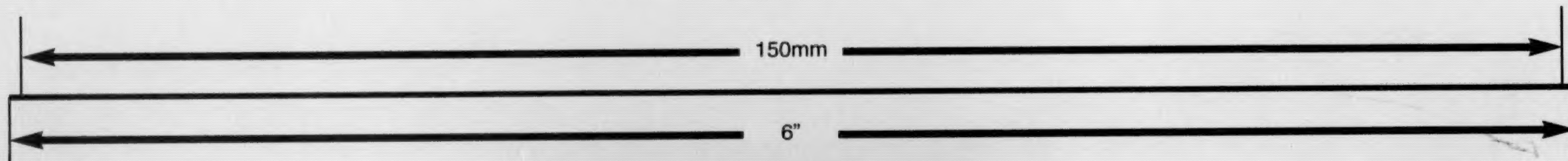
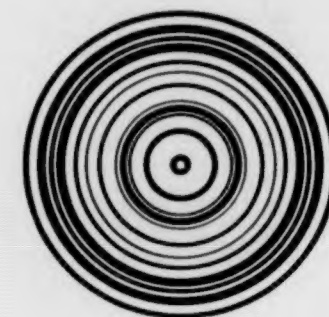
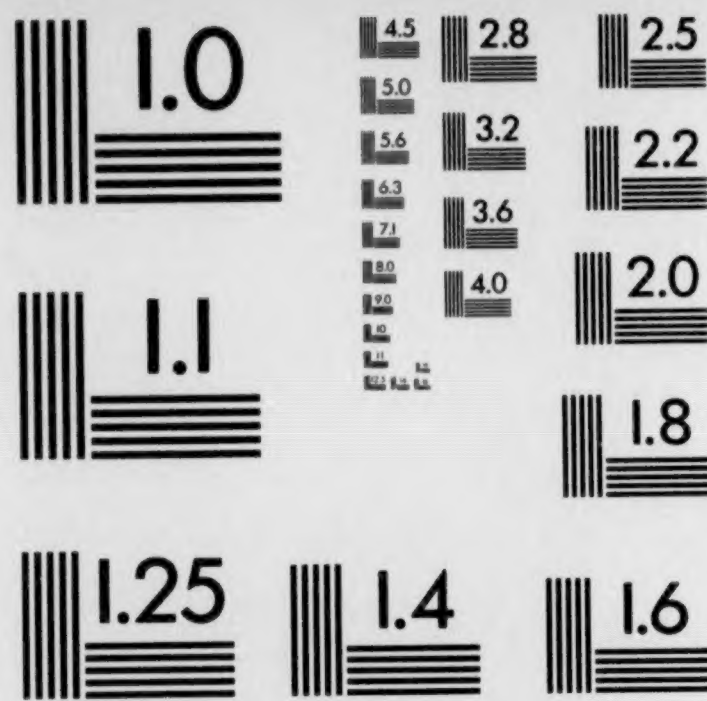
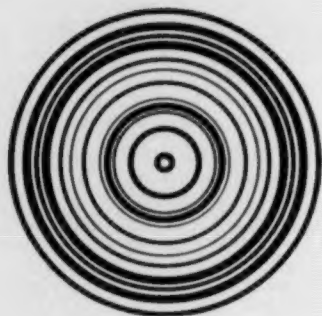
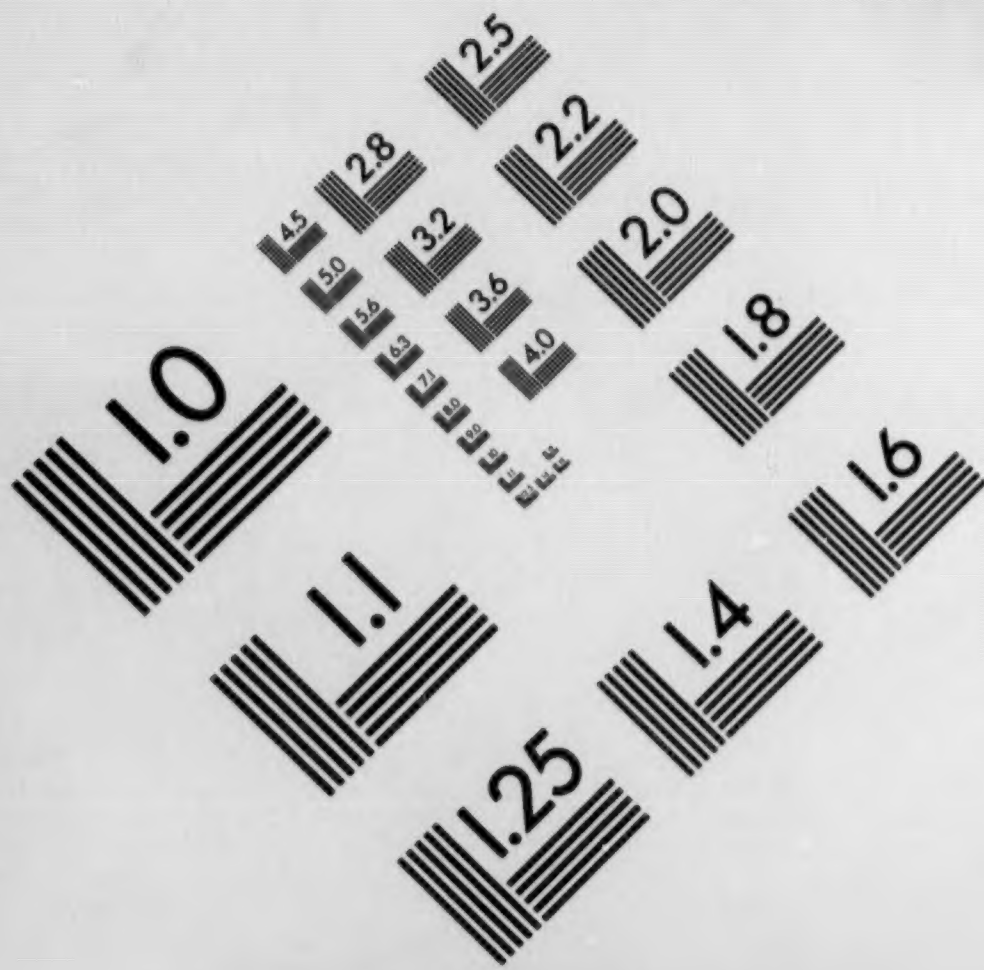

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.
It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.
Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

A-2289 CAT 800 7403 Rev. 2/00 @ Eastman Kodak Company, 2000 Printed in U.S.A.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

 Pearl Life
COTTON CONTENT

Microfilmed 2005
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH DRAMA

PRESERVATION

PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-20005-19008、16

Kalmus, Ulrikh.

**Dos yunge poor folk fun
finf un akhtsig yohr : ...
fortzetsung fun Mendele
un Genendele.**

Varsha, [1901 or 1902].

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2005- 1908.16

Kalmus, Ulrikh.

Dos yunge poor folk fun finf un akhtsig yohr : ... fortzetsung fun Mendele un
Genendele. Varsha : Ferlag fun Yehudah Leb Morgenshtern, 662 [1901 or
1902]

[23] p. ; 22 cm.

1. Yiddish drama.--lcsh
I. Poland-Warsaw

ID : NXYH01-B18510
CALL #: /10460

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio

X10.0

אין אונזער פאסט

דאס יונגע פאאר פארק

פון פינף און אכציג יאהר

אז זיין האבען שוין חתונה געמאכט זעקס זיין און פיער
מאכטער, האט דער יצור הרע פארדרעהט דעם אלטען פיר
דעם קאפף אז ער זאל זיין פלוגות'טע פארבייטען אויף
א יונגע'רע.

(פארטועצונג פון מענדעלע און גענענדעלע).

יאקעל האט אמאל געזאגט צו יעקלען: "שלעכט, ברודער!
איך האב אזוי פיעל ענמט נפש אז איך קאנן מיר גאר קיין ארט גיין
געפינען, וואס מ'הוט מען? - "סטויטש, ברודער! - האט יעקל איהם
געאנקווערט - קויף אונז לייען "דאס יונגע פאאר פאלק פון פינף און
אכציג יאהר", וועסט דא זעהן ווי די מרה שחורה וועט דיר פון קאפ
ארויספליהען און דא וועסט ווערען פרייהליך אזויא וויא א חתן אין
חופה מאג.

לענדען!!! איהר פארשטעהט וואס מען מיינט?

ווארשא

פערלאג און אייגענטום פון יהודה ליב מארגענשטערן
בוכהאנדלונג אין ווארשא, פראנצישקאנער שטראסע № 26
שנת תרס"ב לפ"ק

2/10460

זיין דער בוכהאנדלונג

פון י. ל. מארגענשטערן, ווארשא, פראנצישקאנער № 26

בעקומט מען אללער האנד ספרים אלטע און נייע, אויף לשון
הקדש און אויף עברי שייטש: חוקשים, עשרים וארבעה, הנ"ך
סדורים, בחורים, כלה-סדורים (סבלונות) מיט פערשיידענע איבער-
געזינגען: יודיש, רוסיש, פאליש, דייטש און אין פערשיידענע
פראכט-קאנער; ש"סין (נקרות), משניות, גין יעקב, שאלות
ותשובות, פוסקים ראשונים און אחרונים, דרוש-ספרים, מוסר-
ספרים און ספורשים אויף הנ"ך און ש"ס; אללע סארטען העברע-
אישע ביכער, וואגאנישע ביכער, טהעאטער-שטיקע, לעדער,
נאמען צו פערשיידענע יודישע טהעאטער-שטיקע און לעדער צו
שפיעלען אויף פיעדעל און פיאנא, נאמען פון סקארבאווע נגונים,
נאמען פאר מארשעליקעס (בדחנים), פריעהליכע גראם בילדעך און
ווייטצען-בילדעך פאר בדחנים און מארשעליקעס; אויטשעניקעס
לעדה-ביכער וואס מען בענוצט אין אללע יודישע תדרים און
שקאלעס; מעמאדעס פאר דא וואס וויללען זיך אלליין לערנען
אהן די הילף פון א לעדער פערשיידענע לשונות: לשון הקדש,
רוסיש, פאליש, דייטש, פראנצאזיש, ענגליש און שפאניש,
קאליגראפישע העפטען אלליין זיך אויסצולערנען אהן די הילף פון
א לעדער שאן שרייבען אקערליי שפראכען; פערשיידענע בילדער,
שאנפעציערשע מוכחים און אהל-בילדער פון פערשיידענע יודישע
גרויסע לייט צום אויסציערען א יודישע שמוץ; שאן פערפויגטע
יאהרצייטען מען זאלל נישט פארגעסען דעם יאהרצייט-טאג פון
עלסטער און בעקאנטע; פערשיידענע תפלות און אהרות אויף צו
האנגען אין א בית הקנסת; תפלין, בתים, פרשיות, רצועות און
שיידלעך צו תפלין; מוזהות, שיידלעך צו מוזהות, מנלות געשריבען
אויף פארמעט, גידין צו צוגאנען תפלין און ספרי תורות; מליתים
פערשיידענע סארטען וואללענע און ויידענע, מליתים קמנים
באוועלעך און וואללענע; ציצית, כפול-שמנה ציצית, ארץ ישראל-ציצית;
יארטלען קאממאנע און ויידענע, קאפלען פראקטע, סאמעטענע און
ויידענע, מלית זאקלעך און תפלין בייטעלעך, מענטעלעך צו ספרי
תורות, פרוכתין, עטרות צו מליתים און צו קיטלען, שפאניעס צו
קינדער-קאפלען, שופרות, הבדלות און נאך א סך זאכען וועלכע
זענען שייך צום מסת-פון ספרים. מען קאנן אויך ביי מיר אקאניקען
בערשיידענע צייטונגען און זשורנאלען לויט דעמאקאנא פרייז.

דאס יונגע פאאר פארק

פון פינף און אכציג יאהר

אז זיין האבען שוין חתונה געמאכט זעקס זיין און פיער
טאכטער, האט דער יצר הרע פארדערעמט דעם אלטען פיר
דעם קאפף אז ער זאלל זיין פלוגות'טע פארבייטען אויף
א יונגערע.

(פארמועצונג פון מענדעלע און גענדעלע).

יאקעל האט אסאל געזאגט צו יעקלען: "שלעכט, ברודער!
איך האב אזוי פיעל ענקות נפש אז איך קאנן מיר גאר קיין ארט נישט
געפינען, וואס טהום מען? - "סמייטש, ברודער! - האט יעקל איהם
געאנטווערט - קויף און ליינען "דאס יונגע פאאר פאלק פון פינף און
אכציג יאהר", וועסט דא זעהן ווי די מרה שחורה וועט דיר פון קאפ
ארויסקליקען און דא וועסט ווערען פריעהליך אזויא וויא א חתן אין
חופה טאג.

לענדער וואו איהר פארשטעהט וואס מען מיינט:

ווארשא

פערלאז און אייגענטהום פון יהודה ליב מארגענשטערן
בוכהאנדלונג אין ווארשא, פראנצישקאנער שטראסע № 26
טנס תרס"ב לפ"ק

דער ווייבערשער יום כפור אדער דער פארשטערער יום
אין ווארשא. אפערירונג וויא עס
נעהט צווא אין ווארשא ימים נוראים וויא די נבאים פון דיא שולען
לאזען גיט אריין די ארעמע ווייבער צום ראונען. עס איז שאן
בעשרען אין גראסען פון דעם בעריהקטען ברוח משה שליפשיין.
פריי 10 קאפ.

וויכנע דוואשע די צדקניות פון ווארשא, ווי קען האט איהר
גישט אריינגעלאזט יום כפור ביי נאכט אויסגעאסען
איהר ביטער הארץ און האט געוואלט צעהן ערליי גאט פון אברהם.
עס איז פערפאסט אין גראסען פון דעם בעריהקטען ברוח אין ווארשא
משה שליפשיין (פארשטערער יום כפור). פריי 6 קאפ.

רינאלדי רינאלדיני. דיא געשיקטע פון א גרויסען מאדער. דער
גרעסטער רויבער-הויפטמאן פון נאנץ
איטאליען. איינע איטאליענישע ערצאהלונג איבערגעזעצט פון
פראנצאזישען. פריי 10 קאפ.

דער אריקטאקראטישער מאדער אלבערט שווארץ. וויא ער
האט געשאסען דעם רייכען
נוב-געוועזענען אדאלף רייכערט מיט א פויסטאליעט, און האט בייא
איהם גערויבט הונדערט און זעכציג טויזענד פראנק. (פארשטערער)
פון רינאלדי רינאלדיני. פריי 10 קאפ.

דיא ירושה פון צוועלף מיליאן דאלאר אדער דער רייכער
פערזענליכער פערסענ.
דאס איז א גראסערמיינע געשיקטע וויא א געוויסער באנדיט האט
ערמארדעט זיין רייכען פעטער פון אמעריקא, נעמט זיי זעלבן גע-
פאדען אויפן ים, און נאכער האט ער איהם אריינגעווארפען
אין וואסער אריין כדי ער זעלבסט זאלל בלייבען דער יורש פון
דיא צוועלף מיליאן דאלאר וואס דער פעטער האט איינגעשריבען
אין דיא צוואה. (פארשטערער) פון אריקטאקראטישען מאדער.
פריי 10 קאפ.

די קלוגע עלזאבעטא אדער דאס בלוט פון איהר אונשולדיג-
געקארדעטען ברודער שווייגס גישט. פארש-
טעצונג פון די ירושה פון צוועלף מיליאן דאלאר. פריי 10 קאפ.

ערשטע סצענע.

(בייא ר' זלמנען אין דער היים עס איז פרייטאג אין דער פרייהע
נאך דעם ברוח).

ר' זלמנען. היים גרייטן צווא מיש ראצי. וועלן מיר אפ עסן. עס איז
היינט פרייטאג.

ראצי. אה איז מיר אפילו תיבה. עס איז דען שוין גיט פארמיט גיט
קסין פון 4 שעה. (וויא הייסט צווא מיש גרייטען):

ר' זלמנען. לאז מען ארויף ברענגן אפלאש מעס פון דעם קעזער (דער
משרת ברענגט אריין מעס און שמעלם צום מיש. ר' זלמנען גיט אן
אנקלאז און מרינקט לחיים צווא ראצי. און גיט אן נאך אקאר און גיט
איר אויף) נאדיר אויף ראציני פון דעם גיטעס מעס. מרינק געשטענען
עס איז חרושים פון מעס:

ראצי. (ווייל מיקלאמירשט גיט) אה בייא מיר איז עס שמאק חשוב.
הלוואי וואלמין זיך אלי מאנגעלן אזוי געקענט באגיין אן משקה וויא
מיר ווייבר:

ר' זלמנען. אבר אביסלע אויף דיא ליפן געמט אימליכי יודעני און
אזוי געמין זיי. ביסאלף. צווא ביסאלף. ביז עס בלייבט גיט אין פלעשיל.
געס מיין געטה געס מיין אלטיששקי עס איז זיסליק עס איז ווייבירשי
סיקה:

ראצי. (געמט און מרינקט) לחיים מיין אלטיששקר נאט ואל אונז
געבין אונזי עלטר אז מיר זאלן זיך ביידן אין אייניגלעכען:

ר' זלמנען. (שטילערהיים) לאז נאט הייטן ואלסט עס גאר גיט
דער לעבן. און איר נאנט ער. אמן רבוננו של עולם. איז דער מעס איז
גוט דאס קט מען געבטן אויף דעם ברית אויף גיט גיהאט:

ראצי. פון דעסט נעמין. נאט וואס דואוויילסט. עס איז געווען
אפריילקע שטחה:

ר' זלמנען. טחמת. און מיר קענין נאד גיט מאכין נאך אנדערדי
שטחה אז עס זאל מאקי באמת זיין ארום און ארום פרייליך:

ראצי. וויא אזוי סאדן אז מיר וועלן דער לעבן אהתונה איה ביי
אונזערע שטין איר אייניקל:

ר' זלמנען. עס דוא ביסט אירעני מיר וועלן קענין מאקי באלד
נאך דיא אנדרי וואך מאכין ארויס שטחה:

ראצי. וויא אזוי לאמיר אויף קערן. נעמט מיר אייב אהתונה קאן:

ר' ולמינא. מא אן דיר מין אלמיטשקי קען זיין גאר גיט ויין.
וויסנט וואס מיר איז באנאכט גיקומין אין דער פאשקא אונד עס וועט
ווייזן גלייך ויין. אונד מיר וועלן מיר אין איין וועג מאקי פאקיס ויין אונד
אונד דער הער. ביי אונד וועלן איז כמעט דא גרעסטי מצוה אונד מאן אונד
ווייב גיט ויין געטין ויין צוריק. איז מיר דאס אין קאפ אריין אונד מיר
וועלן ויין מיקלאמערשט גיטין. אונד שפעטער מיט עטליכע מענער וועלן מיר
וויין צו דיר געטין וועט ויין ביי אונד אונד אונד מיט פלי ווער. אונד אלי
קינדער מיט אונדערי אייניקליך וועלן פאנגען. איז דאס וועט ויין אונדערי
שטח: ראצינא.

ראצי. דא ואל מען ווען אקאפ. דא וועט גיט אונד מראכטין
אונדעם וואס איז נאך גאר אויף דער וועלט גיט גיטען. גא ווען ווען
וועלן מיר ויין אונד מיקלאמערשט גיטין.

ר' ולמינא. און איז מיר אפילו מיכא אונד דא וועלסט מין אלמיטשקי
וועל איז דיר צו ליב מאן. וועטו האבן אלומטגין שבת:

ראצי. גא ואל איך מיך אן קאן. וועלן מיר גיין צו דא דא דא דא
צום סופר:

ר' ולמינא. וואס דארפן מיר צו ווייזן צו גיין. עס איז דאך אונד גיט
ווייזן שטח וויא אונד. וויא וועלן געטין געלד. מען וויא אונד
קיט. איך וועל וויא שיקן דאס דער שרייט צום משה גיט צו דא
פארדריסלן לאזער אונד קומן מיט ר' חיקל דין. אונד לאזן וויא מיט
געטין ר' חיקל סופר:

ראצי. (טוט ויין גען אן אונד וועט ויין אונדער לעבן דעם אלטן.
אונד דער דאס איז אונד נאך אונדעל מעט. אונד דא אלטן מונקט
אונד לחיים. אונד דעם קומט אן ר' פארדריסל מיט אונד אונד מיט
דעם סופר):

ר' ולמינא. (גיט וויא אקעגן) פרייט (האט) וועט אונדער: אונד
געטט ויין צו דער ארבעט. מאכט גיט קיין שיהות. עס איז היינט
ערב שבת. שרייבט אונד איך גיט מין אלמי. (וויא וועט ויין צום מיט
אונד מען שרייבט דעם גיט אונד מען גיט אים ראצי. וויא געטט אים מיט
גרויס שטח. אונד וויא שרייען מול טוב. אונד ראצי אונדעל אונד
דער אונדערער שטוב אריין. פרי וויא ואל גיט ויין חס ושלום אונד אייניס
מיט אונד מאן וויא מהומ אן דאס יופקאלע אויף איין ארבעט. אונד האפט
אויף ויין אונד אשאל אונד גיטעניג ויין פון וואסין. אונד שרייט. אונד
שבת דיר ולמינא וועל ואל אונד אונד געבן אונד שטוב דא עטליכע מענ
וואס איך וועל גיט ויין אין דער היים. ואלסט אונד. גיט קוקן:

ר' ולמינא. (פאר ויין שטילער היים: וויא וועל מין פאליט פאר ווארען)
דער שרייט איז נאך. גיט גיטעטער היים בשם אלמי. ווארען אונד
שטח:

()

שטח: ראצי. (שרייט פון דעם וועט) וועלן וועט. קוק דא טוט אונד: אונד לאז
מען מעלן דא קיין אונד מען ואל דא עומות געבן עסין. וויא גיט
אונד וועט):

ר' ולמינא אלטן דאך שפעטער גיטאמערשט אלמיטשקי וועט איך פארעניל
אונדעם מאכט איז מיר נאך גיט אונד גיטאמערשט וויא היינט. דאס האב איך
צו דאנקען דאך פון דעם מעד. דער גלל איז אונד איין וועט דא דא דא
דאס ווארט פון איין פידאלע. אונד שטופט אונד אונד איין ביסלע וועט
שטח. קען מען מיט אונד מאכט וואס מען וועל. אונד דעסאלט פאקט
מען ביי אונד אלדעג וואס מען וועל גא מין אלמיטשקי לאז דיר שוין נאט
געבן דעם לעבטגין גן ערן אונד וויא עס איז קומטאן אונד צונעה. איצט
דאך מען וועט אונד אונד באלד נאך שבת אונדעט צו ליפן קיין פארדריסל.
אונד מאכט אונדעם. אונד מאקי מיכא וועט אונד אונד מען אונד שטעלן
אונדעם. דא פאר מען אונדעם. מעד גיטאמערשט מעד גיטאמערשט. אונד דא
האב איך אויף מיר אונדעם באנדע. דא אלטע סכשפה. אונד אלי
סיינע קינדער. אונד דא גיט רחלי. דא מו מען מאכט קארן אונד שטח.
ווארעם דער שטח האט דעם קאפ:

צווייטע סצענע

(ביי אונדעלן אין שטח, ראצי אונד וועט)

ראצי. (קומט אריין אין יופקאלע אויף איין ארבעט. אונד מיט אשאל
אונד גיטעם) וואס איז יוכבדיל ביי דיר דאס מען נאך גיט פון דאס
דאס משהליג עס איז שוין דאס ויין גיט פריה:
יוכבדיל. דאנקט גאט איך פון שוין מיט דעם שבת פארמיט. איך
וועל שוין באלד לעבט געטעשן:

ראצי. גיט וועט אן נאך לייכטער אונד 12 לעבט פון מייניס וועטין.
דא ווייסט אונד איך געטעש 12 לעבט. 10 לעבט פון דא קינדערס
וועטין. אונד פאר מיר מיט דעם טאמין ואל לעבן:
יוכבדיל. (עפס וויא דער שטח) וויא הייסט דא וועט גיט
אונד גיט:

ראצי. גיט מין פאכטער. איך פאר גיט ויין אונדעם איין דאך מיט
דעם מאמוניא. מיר האבן ויין גיט:

יוכבדיל. וואס דעסער מייניסט קאמאונס:
ראצי. חס ושלום עס איז גיט קיין קאמאונס. גאר מיר האבן ויין
מיקלאמערשט גיט. אונד אונד איך עטליכע מאג אונד. וועלן מיר אונדעם
שטעלן

שטעלן. אונזערע אייניקלעך וועלן טאנצן אויף דער חתונה. אזוי האבן מיר
אפ גידער:

יובבדיל. דער מאמוניא האט עס דיר און איין גידער פאר וואס ביסטו
גיס גיקומין פריער צו אונז. ויך אן פרעגן איין עצה:

ראצי. וואס הייסט וואס האב איך ערשט גידארפט אייך פרעגן
אלץ האב איך קיין שכל גיס. אז איך האב דאס ערשט קאל מיט איינער
טאטן חתונה גיהאט נא. האב איך אייך גיפערענט איין עצה. נאר אצונד
איז אזא וועלט. אז דיא איינער וועגן קליגער פון דיא הינער:

יובבדיל (שטילערהייט) מען זאגט אז דיא ווייב ווערן אלס גייען ויזא
אראפ פון דעם שכל אפנים אז עס איז טאקי אמת. מען שטייגט גיזאגט
נאט ואל טיך גיס שטראפן פאר דיא רייד. ויזא שלאגט ויך אין מויל
אריין. ויזא איז חסר דעה. אונז צו דער מוסר זאגט ויזא גיזא ושי גיס
איין ערגיץ. איך קום באלד:

ראצי. גיזא מיין קינד נאר זאט דיק גיס עס איז חיינס שבת:

יובבדיל. (לויפט אין איין אטום צו דיא שוועסטער. ויזא קומט אריין
צו גחמנין. אונז פרעגט דארט. חתולין. אונז ברוסענין) נומ שבת
איך האט איר שוין גיהערט וואס דר מאמיניו האט אפ גיזאן:

אלי. (אין איינים) מיר האבן שוין גיהערט דיא גילדיגע בשורה. אט
דאס האב מיר ויך צו אונז גיגעומין מיר זאלן געין צו דיר. דוא ביסט
דיא עלמרי שוועסטער:

יובבדיל. (חאפט ויך אן באט פנים) גיזאלט ויזא אזוי וואוסט מען
ארויס אפנים פאר מענטשן:

גחמניו. ויזא אזוי גיט מען אין אמאק אריין:

חחחלי. ויזא אזוי ווייזט מען ויך אין איאסקי אונד אין אבאר:

בלומהניו. אונז ויזא אזוי גיט מען שבת אין אשול אריין. גיזאלט
האט מען אזוינס גיהערט אין אהאלבר וועלט:

יובבדיל. דאס איז קיינער גיס שולדיג נאר דיא שפילה. דיא פיינה
רחלי. אזוי ואל מיר גיזאגט ווערן נומס. אז איך האב נאך פאר צווייטא

יאר מיינים גיזאגט. אז דער פון וועט קיין נומס גיס ארויס קומען:

ברוסעניו. חלעבין לאמיר ויך גיס נארין. דיא מאמיניו איז תמיד
אפלאמשיקע. חלעבין עס פעלט איר אקלעפסקי. אונז דער מאמיניו דאס

דארף מען אייך גיס זאגן. אז אזא קאפ דארף מען ווייט וויין. חלעבין
האט ער איר איין גירעט אז ער וועט ויזא צו דיק געמין. נומ ווייסט ויזא

גיסים פאר איר איז אזוי רעכט:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי. איר וועט זעהן הלנאי איך ואל ליגענט זאגן. ער וועט נאך
מיט רחלין אהנפה שטעלן:

חחחלי

גחמניו. גיזא שוין גיזא מיינסט דר אמת אז עס איז שוין אזוי ווייל ער
פרייבט צוואל טאל מיט איר קאמאניסליך:

יובבדיל. וואס גלייבסטו דא גיס דוא זאלסט וויסן וואס איך ווייס.

אונז וואס מיינע אונז האבן אליין גיזעהן וואלסטו אנדערש גיזונגען:

אלי. (אין איינים) דער צייקושי אונז אויך לאמיר אויך וויסן. וואס
דארפסטו פאר אונז עפנים אסוד האלטן. אדנקה וועל מיר זיך אלי אין

איינים איין עצה האלטן:

יובבדיל. אנדערס בבור. אז איך וועל אייך דער ציילן. נאר וואס
מוט מען אז עס מאכט זיך איינים אפשיערק אויך אזא ארט וואס ער

שעמט זיך צו ווייזן. נאר ער מוז פארט ווייזן ווארן עס מוט אים ווייזא:

אלי. נא. לאמיר שוין הערן:

יובבדיל. איך וועל אייך צו ליב קאן. אונז וועל אייך דער ציילן דיא
גדולה. יעני וואך בין איך גיזאגט צו דער בעסטער נאך אפערט אויך

אונזערקיס פון דער מאמינס וועגן. האט מיר דען משרת גיזאגט אז
דיא חצופה איז אין קעלר. בין איך אראפ גיזאגט. פרעסט וועטן

איך האב דארט גיטראפן:

אלי. גיזא שוין גיזא. עס האט זיך דיר גימוזט אזוי אום ווייזן:

יובבדיל. אז פאר וואך זאל איך אזו ווען דעם טאל צדק רבונז ער
עולם. ויזא איך האב אים גיזעהן אין קעלר טאקי מיט דער הולמיקע.

נא. וואס זאגט איר אצונד:

אלי. אז עס איז אזוי. קאר מען גיס שווייזן. קומט וועלן מיר גיין
צו דיא ברידער דאס קאר מען גיס דער לאזן. קומט וועלן מיר זיך אלי

צו נדף געמין וועלן מיר ויזא מיט בלאמי. פאר ווארפן דיא חצופה.

(וייזא לויפט אליין איינים צו דיא ברידער.)

דריטע סעענע

בא שאויליקין

דיא 4 שוועסטער. נומ שבת דיר ברודר לעב. האטמו שוין גיזעהט
דיא גדולה:

שאוליק. יא. מען האט שוין דער פון גירעט אין בית המדרש.

קומט לאמיר זיך אלי צו נויף געמין. לאמיר גיין צו בערען. צו לאבליקין.

צו שעפסילין. צו געצאלין. אונז צו איסערלין. וועלן מיר זיך סתען

וויין. (אלי גייען אונז באגעגנן דיא ברידער אויף דעם וועג). נומ שבת ויזא
אהין גיט איר:

אלי. ברודר ויזא אהין זאלן מיר גיין. דוא ביסט דר עלצער ברודר

גייען

ניצן מיר צוא דיר (אלי גייען צו שאוליקן אהיים) :
 שאוליק . נא וויא גייעלעם אייך דיא מעשה דאס הערמ ויה גימ ויין
 אהאלקיר וועלט . גוט איין עצה וואס טוט מען :
 בערצי . מיט לאפיקן גיבן אנשטייא . לאמיר דער חצוקה דיא
 פענסטער אויס שלאגן :
 געצאלי . מיט איסערליין . איר האט פאר געסן או היינט איז שבת
 לאמיר דיא מירן מיט דיא פענסטער ארויס געסן . לאמיר מיט געסן
 דעם קאצאם :
 יוכבדיל . אונ קארנין אז וואס וועט גיין פון דער שיער דיא שפילה .
 ווען אלי ווייבר וועלן ויין אין איינים . דעמאלט וועל איך דער חצוקה
 אראפ רייסן דעם שטייגער פון דעם קאפ . לאז ווא בלייבן שטיין וואר
 הייפטיק אזוי וויא איר קומט דער בעסטע :
 אלי אין איינים . וואס זען . אט אזוי טוט מען פון . קומט . וועלן מיר
 גיין דער שפילה מיר אונ פענסטער ארויס געסן :
 שעפסיל . (ניצט פון דער ווייטן אונ גוט אגרויסן לאך . אונ וואס צו
 ניא) אנטוין סאנוועט האט איר גימאכט :
 יוכבדיל . אז אך אונ וויא איז דיר קוקט אים נאר אן דעם אהאלקיראש
 ער לאכט נאך דער קל בוגיק . (ווא הייבט אן צו ווייניג אז עס זאל דיר
 אזוי שמעקן אין איסליכין אבר וויא מיר . ימח שמוניק . אפיקורס .
 פאר דיר איז אלדינג רעכט . פרא דיר מעג דער טאמי מארגן אהופה
 שמעלין מיט דער בעסטע . אונ דו וועסט נאך טאנצן אויף דער חתונה .
 נאר לאמיר צוריק שטיין מיט וועסן האט מען צו דערין מיט אזא קר
 הפקביסניק . וואס קען טוט ויין אז ער איז שוין צווייא מאל גיוועזן
 אין אדעס :
 שאוליק . גיין טאמי באמת . איך פאר שמעה דיר גיט . וועסט וויא
 מיר אלי קומן אקערשט גיט אום פאר יסורים . אונ דיר הארט עס
 נאר גיט :
 שעפסיל . אז איך זאל ויין אזא חנאק וויא איר . וואלט איך אויך
 אזוי גישרינגן :
 שאוליק . אז דוא ביסט יא אזא חכם . לאמיר וושי הערין וואס איז
 ריין עצה . אפער וועט עס גלייך ויין . אבר דאס וועסטו מער ויין אז
 מען פאר דער בעסטע גיט שווייגן :
 שעפסיל . אונדאן גיט . אז איר ווילט ניצן אין אסמראג . אונ ארביטין
 מיט דער טאמסקי גיט פאלט אריין צו איר מיט אראזבוי . זאגט מיר
 פון וואגן איז גידרונגן אז דער טאמי וועט דייקא מיט איר חתונה
 קאפן . אפער נאר מיט איין אנדעריר . איז דיר איין במה נשק . איז
 אנדערש אט אז ער מיט ווא . מארט איר ווא גיט וואס שפען . מענט
 איר

איר ויך פריער אויס גראפן אנדער . דער טאמי וועט אייך לייגן אין דער
 ערד אריין פון איין וויט . אונ ווא פון דער אנדערער וויט . עפס איר
 שפעלט ויך מיט רחלין . מיט דעם סטאנוואי איז ווא איינס . ער ליגט
 דארט טאג אונ נאכט איבר . אונ אז איר וועט מאכן איין איבר מאל
 אונ עס וועט איר אויס קומן נאר ענג . אושי וועט ווא ויך סטארן ביים
 סדערוואסיל . מענט איר ויך גייענדיג מיט ווייב אונ קינד . מען וועט
 אייך באלד פאר קאוויין אין קייטן . אונ מען וועט אייך פאר פראקטן .
 אונ אפער האט דער טאמי נאר עפס אנדערש אין ויין פחשקה . איז ווא
 געבייך נאר אום שולדיג :
 אלי . (ניצן נאנץ שטיל אונ האבן דאס גוט אויס גיהערט . אונ פרינגן
 אים) נא . וואושי דען זאל מען טאן לאמיר הערן דין עצה :
 שעפסיל . מיין עצה איז . אז איר זאלט גיט מאכן קיין שום גיוואלד
 ביז נאך שבת . מען טוט קורס גוט חוקר ודורש ויין . וואס אונ וועסט דר
 טאמי מיינט . דער נאך וועלן מיר פראקטן וואס צוא טאן . דאס איז
 אכל . צוא איסליכר מכה איז דא ארשואה . נאר . אן גיוואלד . מיט
 שפילן . היינט איז שבת . מען דארף גיט פאר שטערן שבת . איר
 ווייסט אז דיא טאמיניו איז שוין ביה אוקנה פון 76 יאר . אונ אייביג
 לעבט מען גיט ווען אפילו חיו ווא זאל נפטר ווערן . פאר מען גיט שבת
 פאר שטערן . בפרט נאט וויא דאנק ווא לעבט . נאר וואס דען . וויא
 האבן ויך גיט . נא . דארויף וועגן מיר זיין :
 אלי . אונ צום טאמין . זאל מיר אויך גיט גיין . גיט היינט אונ גיט
 קארנין :
 שעפסיל . מיין דעה איז . אז איר זאלט גיט גיין . ווייטיר ווא איר
 ווילט . וואס וועט מען גיין צוא אים מען זאל נאר מאכן צווישן אונ
 אונטרוגעס . דיא וואך איז שוין פאלן . עס איז אחר הפעשה . מען
 דארף נאר ווען קלערן וואס צו טאן . אלי וואגן ויך אנטוין שבת : אונ
 צו גייען ויך איסליכר אהיים :

פיערטע סצענע:

(בייא ר פאדריסלען אין שטוב , ר' זלמיר ר פאליסיל :
 דער שוחט ר' ליטמאן אונ ויין פעכמיל בת שבע) :
 ר זלמירא . אנטער קארנין ר פאדריסיל . איז ר ליטמאן נאך גיט
 פרייט גיטארן :
 ר פאדריסיל . גיין . ער איז נאך היא . איה פארגן וועט ער מיט
 יא בתולה אהיים קארן :

ר' זלמן. איה האב חשק ניהאם איהן צו קארין. נאר אז ויזא וועגן
 נאך גיט איהם גיטאדן וועלן מיר קעגן אונזער זאך דא אפ רעדן.
 און אד נעם בייא מיר האבן אסאך קערבליק שדכנות.
 ר' קארליסיל. פון וואס פאר אשדכנות רעט איר. לאם איה הערין.
 ר' זלמן. הערמ אים. דיא מעשה איז דער פון אזוי. איה האב
 דאס שטייג איה רעם ברית אייער שוואגער ר' ליטמאן געבען אן צו הערין
 אז דאס האב אשדכנות האבן פאר ויין בתולה. און דער חתן איז און נאר
 אגרויסר גייד. איז ער דער איה באשטאנן. צוגר וועט איר דאכט ויך
 ויין גרויס ארביט גיט האבן. וואס דאך אפערמיר שדכן פאר דיגין.
 איז קער יושר אז איר זאלט דאס געמין. בון זאלט איר מיט אים דער
 פון רעדן אז איה וויל אחושה שטעלן מיט ויין שטעמליל. און ויז וועט
 דא מיר טמ אן טרעפן.
 ר' קארליסיל. און גייא איה שוין צו אים אריין אין ויין שטייגביל.
 און דאכט איז מאקי דיא בתולה אויף. וועל איה איבר רעדן און ווער
 מיט ויזא אהער קופן. ער גייט אונזעק און רעט מיט ויזא איבר. און אלי
 קופן אריין.
 ר' ליטמאן. (קומט אריין ברוך הבא ר' זלמן.)
 ר' זלמן. ברוך גמלא. נא וואס זאגט איר איה רעם שידה. איה
 וויל ווערין אייער מאכטערס טאן. און אז איר וועט זאגן יא. וועלן
 טיר מאכן אונזער. און איה וועל איר הייבן איבר לאון סתנות. און
 אייך וועל איה געבן געלד איה פלבושים פון איהעם וועגן. און פון
 אייערם וועגן אויף.
 ר' ליטמאן. וואס זאגסטו בת שבעני. ווילסטו ווערין אגרויסע
 גיידות. און זאגסט האבן אגרויס שטערנימקעל. און אסאך פעריל.
 און צירונג. און זילבר.
 בת שבע. (ווערט דים און שווייגט.)
 ר' זלמן. געשווייגן הייסט גירעם. שעם דיה גיט נאריגא. זאג יא.
 בת שבע. ויזא אזוי דער פאמי מיט דעם פעמיר וועלן זאגן. וועט
 פאר מיר אויף רעכט ויין.
 ר' קארליסיל. גיזשי און רוף אריין דיא מומי. לאז ויזא אויף ויין
 דר ביי (בת שבע גייט אריין רופן דיא מומי. ביידי קומט אריין).
 ר' ליטמאן. (שטרעקט אים דיא האנד) און זאגט ר' זלמן. און
 זאגט שעה מיר ווערן מיר צו מול מחותנים.
 ר' זלמן. גיט אים דיא האנד.
 ר' קארליסיל (צו ברעכט אפעליר און שרייט) מול טוב. אין אונז
 שעה. (אזי זאגן ויך מול טוב).
 ר' זלמן. נעקט ארויס דער אלטערס שטערנימקעל. און נעקט
 נאך

נאך פעריל. און אקאר גרויס טומי אויפונג און זאגט נא בלה: דאס
 שטעק איה דיד. דיא פעריל מיט דיא אויפונג טומי מאקי הייבן אן. און
 דאס שטערנימקעל זאל מען בון דאנערשטיג איבר העפמן. און איה
 דאנערשטיג וועט ביי אונז ויין צו מול דיא חושה. מיט כלי זמר. (ער
 נעמט ארויס דעם באמאזשניק. און ציילט אפ זעקס הונדערטיר. און גיט
 דעם סחיתון) דאס האט איר איה קליידר דער בלה. דער וויל זאלט איר
 נאר לאזן מאכן אשין ויידן חושה קלייד. און די איבריני קליידר וועט
 מען מעגן אפ ברענגן נאך דער חתונה. (ער נעמט און ציילט אפ נאך
 פיר הונדערטיר און זאגט) דאס גיב איה אייך סחיתון. פאר אהונדערטיר
 זאלט איר איה מאכן שייגי בנדי שבת. און זאלט איה קויפן
 אנגעס מלית. און דיא איבריני דריי הונדערטיר נעמט איה אין קעשני
 אריין. און איה ר' קארליסיל נאט אהונדערטיר שדכנות.
 ר' קארליסיל. (זאגט צום ווייב) גיב אריין לקח און בראנפין (וויא
 ברענגט אריין לקח מיט בראנפין) דער עולם מרינקט לחיים. און זאגט
 נאך אסאל מול טוב.
 ר' זלמן. ווייסט איר וואס ר' קארליסיל. איה וויל אייך גאך במרת
 ויין מיט אקאמיסיע.
 ר' קארליסיל. לאם איה הערין. ווער ווייסט וואס פאר אקלאמץ איר
 ווילט איה מיר ארוף לייגן.
 ר' זלמן. גיין. גיין. נאר גיט קיין שווערי זאכן. איה וועל איה
 שיקן מין משתליל. זאלט איר אים שיקן צו נויף רופן דיא בוים בעל
 עקרות און איר זאלט זיא באשטלן אז איה דענסטאט נאנץ פריא זאל
 מען ארויס קארין. און איר זאלט שוין מאקי אין איין וועג רופן דיא כלי
 זמר. און צוויי סאדווערינס.
 ר' קארליסיל. זאגטשי מיר וויא פיר בוידין זאל איה באשטעלן.
 און ווער עס וועט מיט אונז פארין.
 ר' זלמן. מען וועט דאספין האבן דרייא בוידין. אייני פון אייערם
 וועגן מיט אייער ווייב. און דיא אנדערע פון מיינים וועגן מיט דעם
 פשרת. און דיא דרייט בוידין פון דיא כלי זמר וועגן.
 ר' קארליסיל. אז עס איז אזוי. וועל איה שיקן רופן. פישאלין. און
 איצקלן. און שמואלין. ויזא האבן טומי פערד.
 ר' זלמן. (זאגט צו ר' ליטמאן) און צו דער בלה) נא איר וועט איה
 קארנן פריא אהיים קארין. זאגט דער מחותניתה מול טוב. און ווייט
 ויך מכן איה דאנערשטיג. און איה וועל אויף צו גרייטן דאס וואס מען
 דאך (וויא גיזענגן ויך. און ער גייט אהיים).
 ר' קארליסיל. נא בת שבע ווא גיט גליקליך. אין גן עדן קענט
 איה גיט בעסיד האבן.

ר' זלמן. (אוף דעם וועג אחיים גיטעריג) דאנקן נאם דא וואו איר
ווארט. מיין אלטער וועט זיך שוין פאר שפארן פאר סיד צו זאגן
סען וועט שוין דא קיין אויף מעלקין :

פון פאטע סצענע

(ביי דעם חלון אין שטוב, וועטאג באמאג שטעטל מיט רחל)

רחל. אנאסט. שטעטל וואס פאכט. וואס האט מען דא אזוי לאנג
נישט געזעהן :

שטעטל. דיין קער מויגניש. האב איך גיטעריג אנדערש :
רחל. אונדז קרינקט. ערניץ אנדערש דאס וואס ביי מיר לאמיר
זעהן וואס דא וועט נאך און דעם גיטעם קער. (צום שפארן) ברענג
אויס נאר ארויף פון דעם גיטעם שטעטל :

שטעטל. וואס הערט מען עפעס גיטעם ביי דיר רחל :
רחל. וואס זאל מען הערן. ווער זאל מיר געבן דער זעלן קיין פאן
האב איך נישט. אונדז קרינקט צו דא געט איין עפעס אויך גיטעם דאך און
דער צייל דא אפער האט מען עפעס גיטעם. יא. איך האב נאר פאר
געסן דיר קומט אפול מוב. דער מאט האט זיך פרייטיג גיטעם מיט
דער מאט :

שטעטל. אונדז דיר וועט קומן שפעטער מיט אפאר פאן אפול מוב :
איה נאך דער חופה :

רחל. וואסער אחוה. וואס עס האט זיך מיר גיטעם היינטיג
נאכט אונדז אונדז יא. זאל צום בעדערס קאפ אויס גיין :

שטעטל. אויף ווייטעם געבן פון נאר גיט. חויר פיעטל פאר :
רחל. אפער ווייטעם זאג מיר. אפער פאכט מען מיר חרונה אונדז
דיא אונדז :

שטעטל. דער נאר אויס רחל דא קענט דאך מיר יא. איך האב
פיינד חכמות אונדז אונדז שיערליך. איין מיר באשערט צו האבן אונדז
מאט. וועל איך מיר דיר אויך גיט ווארפן :

רחל. לאזט ארויס ארויס גיטעם. חא. חא. חא. דאס גיטעם
ניקומן. אפער וועט פאק זיין אליין דער שדכן. שלאג דיר ארויס
פון דעם קאפ אונדז זאבן. וואס מיינט אונדז איך קען מיר גיט
בארענגן. וועטל איין דין מאט אלט גיט הונדערט יאר אונדז 100 יאר.
בארענגן איך געטן. אפער 3 צו 30 איין דער געטלעכער חשבון :

שטעטל. אויף דא נאכט. מיינט בעדערס האט מיר גיט דער
ציילט

ציילט אונדז דא האט שוין אפילו אפער פאכט אונדז דעם שטעטל
אויף 3 יאר :

רחל. נא. וויא קומט איינס צום אנדערן. שטראם גראם מאך מיר
אלעמניק. און איך האב פריער מיט 3 יאר גרונדן דעם שטעטל איין רעכט
ניוועזן. אונדז אונדז ווייל דער מאט האט זיך גיטעם מוז איך שוין מיט
אויס חרונה האבן. האטלעך ער זאל אלט זיין 150 יאר. אפער מיר דאך
סען אויך פריער. וועט. דא וואלט דא גיטעם מיט דין ווייב. דא שטעטל
וואלט איך געטן :

שטעטל. (לאכט) נא. לאמיר עפעס פאן. ווייטעם וואס. לאמיר
קומט אחוה. שטעטל. אונדז דער נאך וועט שוין מיינע מוזן געטן גיט :
רחל. עס מען נאך האבן אפער צייט פאכט איך מיר. איך וועל
מיר מיינע זיין מיט מיינע פאן :

שטעטל. וואס מיינע דיר דא חכמות. דא זאג מיר בעדערס ווען
וועט זיין ביים פאטע דא חופה :

רחל. אה. אונדז וואלט ווייטעם וועל איך דיר זאגן. איה היינטיג
דאנערשטיג. אונדז אויף שבת וועט שוין האבן אונדז פאטע נאר
נישט רחל :

שטעטל. עפעס פאכט זיך אונדז דא רעכט וויא אפער. הייט מיר
נאר ברענגן נאך אפערשיל מעד. נאר פון דעם געטלעכעם פיעטל. זאג
זיך איך בעט דא אונדז ווייטעם יא. לאס איך זיך הערן וועטן דען
וועט דער מאט געטן. אפער ביסטו דא שדכניש :

רחל. זיין גיט דאס וואס מען פאר גיט אויס זאגן. קאל דיר אונדז
איין שוין גיטעם אפער. דא וועט שוין ווייטעם שפעטער. וואס
האט מיר קיין צייט גיט :

שטעטל. (פריינט אונדז דעם מעד אונדז גיטעם זיך) הא. דא נאכט
וואלט מיר פאק גיט זאגן. איך וועל שוין ווייטעם דיר דער גיט אונדז :

רחל אליין

אוי. וואלט זיך נאר גיט אריין גיטעם קיין שטוב. דא דאס גיטעם
און פראגן דעם פראגן שווער מיט אפער מיר. אונדז מיר איך
אוי. וויא עס וואלט גיטעם ביין אונדז אחוה. אונדז איר וואלט גיטעם
אוי. מאנען אונדז שפארן אפילו אונדז דעם בויידעם. היינט גלייב אונדז
אלטין חרונה. איך האב גיטעם דעמאלט אין קעליר פשוט אונדז דעם
געטעם אים. גיטעם וואלט ער מיט מיר פריער אחוה גיטעם. אונדז
דער נאך זאלן אים קומן אין קאפ אריין אפילו 10 מיינע וואלט מיר
אויף גיטעם. סען זאל אפער ווען וויא עפעס אונדז להכערס. נאר
צו ריך גיטעם וואס האב איך דער זיין. דעם שטעטל האב איך
שוין

שדן • און אן דירה געלד • אפער וועט דען גיט קומין צו מיר • אפיר
נאך דער חתונה • אזא מקה אים • דעמילט וועט ערשט ויין גוט • דעמילט
וועל איך מיך מיט אים אפ רעכנין • דיא נשמה וועל איך בייא אים צו
נעמין • לאז עד טיפין דער אקטיר קלב :

וועקסטע סצענע

(בייא שאוליקין אין שטוב שעפסיל מיט שאוליקין)

שעפסיל • נא • וואס וועט איר אלי היינט זאגען • וועהט וויא גליקליך
איר זענט ווס איך בין אין דער היים גראד • אז עס מאכט נח אזא מעשה
און איך בין אונטער וועגניג • פאלט איר אריין מיט אניוואלט וויא דיא
ראזבוניקים צו רחלין • אונטען וואלט איך פאר שיקט אויף דעם סיביר •
צום סוף איז ויא אזוי פיל שולדיג וויפיל איך ווייס שון מאהל ריד
אקאראט • עס הייבט זיך גאר גיט אן • ויא וועט געמין אזא אלטן
מאן • ווייס איך • ויא האט אים אין ויין • גאר דאס ווייס איך פר געוויס אז
דאנרשטאג שטעלט דער מאמע אין חופה • גאר מיט וועמין ווייס איך
נישט • דאס דארף מען ערשט חוקר ודורש ויין :

שאוליק • נא וואושי שלאפט מען אין עסק • מוז מען דאך וועהן עפס
צוא מראכטען :

שעפסיל • וואס קען מען מראכטען • אז מען מוז פריד וויסען מיט
וועמין • און וויא דיא חתונה וועט ויין • ועה גאר דורך דעם פענקסט מיר
דאכט זיך אז דאס גייט דארט (ער קלאפט אן אין פענקסט • שייקע
קוסט אריין) :

שייקע • אונט העקף אייך מחותנים • וואס זאגט איר עפס גומין •
שעפסיל • ווס רופסט דו אונז מחותנים • ווס פר אמתותנים זענין מיר
שייקע • בא מיר זענין אלי יודן מחותנים • איך דארף גאר האבן אלי
מאג חתונות :

שאוליק וואס מוז פיסטע בייד • ווען וועט ויין דיא חופה בייא דעם
מאמין :

שייקע • עס איז מיר גוט איר פאכט פון מיר חוזק • איז אפשר דער
מאמע שון ח'ו גפטר גיווארין :

שעפסיל (זאגט צו שאוליקין) לאז אים אב • דוא וועהסט דען גיט אז
ער ווייסט גאר גיט וואס עס מוז זיך (ער קערט זיך אום צוא שייקען)
ווערסט דוא פוקער • דיא מעשה איז דער פון אזו • גאר בקיצר דר מאמע
האט אב גינט דיא מאמע און דאנרשטיג שטעלט ער איין חופה • וויד
מיד אז דוא זאלסט חתן ויין מיט וועמין און וויא דיא חתונה וועט ויין •

און ביו נאכט זאלסטו ברענגין חתונה
שייקע • אז עס איז יא אזו ווערשט אזו קען איך דאס טון וויא פיל דארף
איך הארען אוף אזא חתונה • זאל איך מיר אליין קלע מאכין און זאל אן
ווערין מיין פאר דינסט :

שעפסיל • ווייסטו וואס • ווי פיל קענטו פאר דינען 20 און אפשר
30 קערבליק • דוא האסט בייא אונז פאר נאכט נאך מנחה א 50 עד
און ברענגט אונז איין אקארמני ידעה • און די חתונה קעדר אוף צו ריד
מיר וועלמיר גיט אום זאגען אז דוא האסט אונז גיוואגט • קום אהער פאר
נאכט האסטו בא שאוליקען דינע 50 קערבליק (ער גייט איבער דער
קעשני און נעמט ארום 5 קערבליק און גיט עס שאוליקין) נאדיר
5 קערבליק און ביו נאכט זאלסטו צוא גוף געמין בייא אלי צו פינעף
קערבליק פון שייקים ווען :

שייקע לאנג לעבין זאלט איר • אצונד מענט איר זיך אוף מיר פאר לאזן
ביו נאך מנחה וועט איר האבין אהשוכה • וועמין דער מאמע וועט נעמין •
און וויא דיא חתונה וועט ויין • (אצונד דארף מען גיין צו דעם רבין אויף
דעם הוף דארט הערט מען אלי פאמטען • ער גיזעניגט זיך מיט וויא •
און גייט צו דעם רבין • גאר קען דארף אין איין וועג מיטען נאנג אריין
גיין אין קלזו אריין אפשר וועל איך דארט חאפן אשלאר • ער קומט אריין
אין קלזו ועהט ער וויא ביי דעם גרוסקען מיש זיצען ארום גיזעצט איין ערה
פון אכט בטלנים • אום גיטן דיא קאפמינג מיט דיא הימלען גאר אין
דיא יארמילקים • און אין דיא מלתיס קמנים און בייא אימליקען איז
איין גישטעקט אפארמשייך אין דיא פלודערין • און פאר אימליקען ליגט
אסער פאר מאכט און דיא בריל פון אויווען און דאס פושקאלע מיט
מאביק דער לעבן • הערט שייקע וויא איינער דער ציילט עפס • און אלי
עס עלין אוף די אווערין •) איי איר זאלט גיזען ויין דער בייא נעכטין נאך
בעריב וויא ר' מראמיל מיט ר' ירוחטצען האבין דער ציילט גיסים פון
אבאלידיקע צדיקים איז זיך פשוט צוא נאנגען אין אימליבן אבר • מיילא
פון דעם בעש'ט זצ"ל וויא ער האט אפאל צוא גיזעמין בייא דעם מלאך
הקות דאס מעסר אוף 3 מאג ביו ער האט אים גיטומט ארום געבין אין
פתיב אז דיא מגיפה וואס איז דעמילט גיזעווען זאל אוף הערין • און ר'
מראמיל האט דער ציילט פון דעם שפאלער ויידע ע"ה וואס אים האט
זיך גיטראפן אונטער וועגניג • וויא ער איז אין מאהל גיטארין אום
פרייטאג מיט ויין באדיל • און דאס איז אכלל • ערב שבת האט דער שמן
איין שליטה • וואס דארף זיך דעם צדיק מרעפין • מן הסתם צוא ברעכט
זיך איין אקס • און דיא פערד זענין צו גיטמאגין • און עס איז נאך ווייס
גיזעווען אין שטעטיל אריין • און דא איז אקאראט אין סאמי סטעפ • אז
פען האט אפילו קיין גייט שטיקעל גיט גיזעווען • און עס ווערט שון
מאקע

מאקע נאכט • פרעגט אים דער מ'שרת • זיידע • וואס טוט מען עתפערט
 עד אים • וואס פאר שטייט גישט • מען דארף מנהג דאזיגן • און גיב
 דיא פערד הייא • און אז מען וועט הערן מקבל שבת זיין וועל מיר אוף
 גיין אין שוועל אריין • דער מ'שרת קוקט אים אן און שוואגט • ער האט
 אים שוין געקענט • בקיצור זיין האבן אפ גידאוונט מנהג • אוף איין טאל
 הערט מען שרייען לכו נרננה • זאגט דער זיידע צו דעם מ'שרת קום
 גיבער • וועל מיר אוף גיין מקבל שבת זיין • דער מ'שרת איז מיט אים
 גיגאנגען • הם עד אים גיפירט איין ערד פון ס טאל די אמות איז גיגאנגען
 אונטע אפארג אראפ אין אהייל אריין • אזו וויא זיין זעגן אריין גיקומען
 איז גיזעסן סאמע אויבן אן איין אלטער גרייז גראר יוד און דער גאנצער
 עולם פון דארט זעגן גיזעסן אן גיטאן אין בגדי שבת • וואס פרעגט איר
 האבן זיין דארט אפ גירעכט שבת אזו וויא מען דארף עס איז גיזעסן
 איין מיש מיט מעדני מלכים און מייערי מ'שקה און זיידע נוסע חלה •
 און אמיש מיט תורה • און זונטיג גאנץ פריא זעגן זיין צו ריק גיגאנגען
 צום באדיל • איז שוין גיזעסן אונטער גיטאכט אנזע אקס און איין גישפאנט
 האבן זיין זיך אויף גיזעסן און זעגן אונטע גיפארין • ס'זאגט יאקבי אז
 דאס איז גיזעסן דער גרייז וואס דיא ברידער האבן אריין גיזארפן יוסף
 הצדיק איידער זיין האבן אים פאר קויפט • איז פון דעמילט אן גיזארין
 אהייל • און דארט איז אליהו מיט זייע ליט און קילערינט תורה • און
 ר. יוחנסי האט דער ציילט אז דער בעש'ט זייל • איז ארום גיפאהרין
 אויף דער וועלט איז ער אקהל גיקומן לעבן הארדיש'ט שיקקע אויב איר
 ווייסט איז פאר האנדיג אידיש שטעמיל קראסניפאלי • איז דארט גיזעסן
 אשוחט אגרוסער קמין • און זיין ווייב איז גיזעסן אבת מוכים און
 זיידע אגרוסע חכמה • און אגרוסער פארשוין • און דארט איין שטעמיל
 איז גיזעסן אייד אפסעסיר • און אזוי וויא דיא ליט זעגן • אט איז ער
 סיקלאמערש אחסיד און גייט צום רעבין • אט ווארפט ער אראפ דעם
 גאדמיל • און טוט אן אלאנגען סערטוק • און גייט שוין די'שער'ש •
 אונדאי האט ער זיך איבער גירעט און האט אפ גיפאסט • דעמאלט ווען
 איר מאן דער שוחט איז גיזעסן פאנאכט אויף דיא בוינים • איז ער
 גיזעסן אבמקום • און זיין האבן מנהג גיזעסן • און דאס איז אידנע
 לכל • אז נעביה אומשולדיג גיניסט • וואס פרעגט איר • עס איז גישט
 גיזעסן דיא נאכט • ה' ישמרגו • אז אלי אין דער פריא האט מען בייא
 איין אנדרער יודעני גיטראפן אונדזשיט קינד • דארף אן קומען דער
 בעש'ט קיין קראסניפאלי און עס זאל זיין אבדית אין שטעמיל • איז ער
 גיגאנגען אויפן קריאת שמע לייגן • דיא דירה וויא דער ברית איז גיזעסן
 איז נאר וואס זיין אויס גיבונט גווארין • איז אין איין זייט גיזעסן דער
 בעל הבית און דער אנדער זייט איז נאך גישט גיזעסן פארטיג • זעגן
 בייא

בייא דיא מדין גישט גיזעסן קיין מוהות • אזו וויא דער בעש'ט איז אריין
 גיקומן אין פאר הייזל • האט ער דער זעהן וויא אין דער פיסטער שטוב
 האט זיך אריין גיחאפט דיא נוסע לילות מיט איר חברה • וואס האט ער
 גיטאן איין קליינקייט • ער האט תיכף וסיד גיטאכט ארום איין עוגל פון
 שמות • און האט צו גישלאגן צו אלי סירין חוץ די מוהות נאך קליינע
 פון פארטיט מיט שמות הקדושים • און דער נאך האט ער קריאת שמע
 גלייגט • און גיטרונקין לקח און בראנסן • דער נאך האט ער גיטרוקן
 איין ספר • און האט זיך גיזעסן לעדני • דיא בחרתי איז פאר שפארט
 מיט אירע ליט • זיין קענין זיך ארום און ווער שטיסט אין שטוב אריין
 אונדאי גיט • עס איז שוין האלב גיטא ויא בעט זיך מען זאל זיך ארום
 לאזען ער זאגט לא • זאגט זיך צו אים אז דא וועסט מיר גיט אפ לאזן •
 נאך איין ס'גיט ארום וועט איינער קומען געט ער דיא גאנצע שטאט
 חרב מאכין • דער ווייז איז מאקע אן גיקומן דער רעכטער בורר אליין •
 און זאגט אים • תיכף זאלסטו מיר זיך אפ לאזן ווארין איר • וועל אהן
 ארביטין אצרה • איין איין מינוט סאך איר איין תל • וואס האט גיטאן
 דר צדיק האט ער אים פאר גארט אייגנווייג אריין און דארט איז גישטאנען
 אגרוסע שטייג פון זעגן האט ער אים פאר שפארט • דער ווייל האבן אן
 גיזעסן הענער צו קרייען • דיא ליט האבן אויף זיך גיריסן פשוט די הוט
 און ער האט זיין גישט אפ גילאום • און אזו האט ער זיין גיזעסן אלי
 ביז נאך דעם ברית האבן זיין גיטאט אונטער שרייבן אין פינקס • אז
 ס'היום והלאה זאלן זיין קיין יודיש קינד גיט אן רירען • פון דעמילט אן
 איז אין קראסניפאלי שטיל • ווער עס וויל דאס גיט גלייבן • מען זיך דורף
 פארין קיין קראסניפאלי • וועט ער זעהן זייער חתונס אין פינקס •
 שיקע • גייט אונטע און זאגט די מעשיות קען איר שוין אוסען ווייז
 דאס איז גוט שבת נאך דעם מיש • און עס זאל שטיין אויף דעם מיש
 איין טאפ מיט די'י בארליך פון דעם משאל'נד • און ווער שטיסט אז דר
 סלאך האט זיין גיט פאר ברענט און עס איז נאך דא יוד צו מדינקען איז
 עס פשוט מתי • אבער גישט אצוני • איר דארף דיא חתונה • מיר קינט
 מיינס אין זין • אז א 80 ער ליגט שוין • מען טוט מאקע פארט גיין צו
 רבין אויף דעם הוף •

זיבענטע סצענע

(בייא דעם רבין וואו דעם הוף • דער הוף איז זיידע גרום • און ריזת
 מו אים • פון דעם רעבינס וועגן באזונדער • און פון איסליכען קינט
 וועגן איין באזונדער דירה • און איין קער זיידע איין גרוסע •

וזה איין שילאש פון שבת וועגן . און איין בית המדרש . און לעבן
אויסליכער דירה באזונדער שטייט אבאזונדער רעדיל מיט חסידים .
אין הוימישע . און פרעמדע אויך דיא אורחים וואס קומען צום רבין .
און אימליכס רעדיל באזונדער דער ציילס אבאזונדערע פאשט פון
נייא צייטונג :

שיינע (נייט צו צון איין רעדיל הערט ער וויא אהסיד איין אורח דע
ציילט נייט . און אלי שמעלין און דיא אוערין) האט איר גיהערט נייא
צייטונג . מען וועט שוין נישט דארפן אין דער מלחמה נישט קיין ביקסן .
און נישט קיין פולווער . מיהאט אויס גיטראכט נאר איין גייע וואך . עס
איז מיט גרוס חכמה . און עס קאסט נאר במעט אנאר נישט . מען וועט
צו טיילען קורס המלחמה אלי סאלחאטין וויא איינים צוא צעהן אדער 10
קאנעכער פון גאמילאסטיק . און דאס וועט ער ווארפן דעם שונא וועט
עס פליהען גלייך אין דיא אויגן אריין וועט דער שונא בלינד ווערן .
דיא חסידים . אזוי וויא איר זאגט איז דעך משמע מאקע פשוטע
יאמשיקליך . וואושי האט דאס פאר איין פח . סאדן וויא וועגן איינזייניג
אן גיטל מיט מאפיק און מיט פעפער אנדערש קען עס גיט זיין . פאר
שטייט מיט אשכול :

שיינע . (גא . דא איז איין קיטע מיט נארגנים מען דארף ווייטער גיין
לאז מיד הערין וואס דער ציילט מען דארט אין יענים ווינקעל . דארט איז
אגרוס רעדי . שטיקט מען אונדא פון ר' זלמינים תרונה . ער גייט צוא
צום גרוסען רעדיל . הערט ער וויא איין אורח אהסיד דער ציילט אינ אלי
הערין צוא . דער בייא שטייען שוין דעם רבינס מענטשין אויך . און ר'
סאדריסיל . און דר שוואנער ר' ליטמאן שוואט) . עס איז אן ניקוסען איין
דעפעש אז דר באן וועט שוין גיין מיטען מעליגראף אין איינים . היינט די
וואנאנען וועלן שוין נישט גיין אויף דער ערד אויף רעלסין . נאר וואס דען
וויא וועלן שוין גיין פון אווען אויף דיא דראסען און איין מעט לעט
וועט מען קענין זיין פון הארט שוואטי אין פעטערבורג :

ר' ליטמאן ווס זאגט איר . וויא אז קען דס מעגליך זיין . מיט אשכול
איין וואנאן איז אזו שווער אונדער וועגט אלפי אלפים פודען . זאל ער
זיך קענין האלטען אויף איין דראט . בפרט מען משעפיש צואפער אמתא
וואנאנים אין איינים :

ר' סאדריסיל וואס פאר שטייט איר דא גיט וואס איז דען דער נאנצער
באן מיטמינים ניואנט . עס איז דאך נאר ארום המומאח מען קען דען
דאס גיט פאר שטיין . איך האב דען גיט גיזעהן אז איך בין גיפארין פון
באנאפאליע קיין באלמע . האב איך אליין גיזעהן . בעיני ראיתי . וויא דר
קלאפימאטיעף האט פון ביידע זייטען אייזערני הענט און דאס ארביט
מיט רוות און מען משעפיש צו אמתא וואנאנען . און דר קלאפימאטיעף
ארביט

ארביט מיט דיא הענט אזו וויא עפיש לעבדיקס . און לופט אז מען קען
נישט דער זאנען . דאס איז נישט קיין בעשלה וואס איך דער צייל איך .
עס האט זיך מיר אליין גיפראסין . איך בין נאר אויף איין וויילע אונזע
גינאנען מחילה לצורה . איינס מיט דעם אנדערען קער זיך נישט אהן .
אז מען איז אונטער וועגנס און מען פארט מיט אונאנען אדער מיט דעם
באן . איר מוז גיין לצורה . איך האב מינים גיטין . און דא האט מען
אן גיהובען צוא קלינגען און צוא פייפען . און דער קלאפימאטיעף איז
אנמלאפין מיט דיא וואנאנען . בין איך אים נאך גילאפין אפשר ווערסט
און האב אים נישט גיקענט דער זאנן . גא וואס איז דאס רוות . עדים .
מוזיקים . היינט פאר שטייט איר שוין . אז דיא געמליכע מוזיקים וועלן
לופען מאקע אויף דיא דראסין . און וואס העכער עס וועט זיין וועט עס
בעסער לופען . ווארן דיא לייט האבין אין דער הייך נאך מערד שליטה
וקא ראיה אז עס איז שטארקע ווינטן רייסן זיין אפ דיא דעכער .

ר' ליטמאן . גיין ר' סאדריסיל . עס איז נישט דאס . איר ווייסט דאך
אז בא מיר איז אליימישע אכסניא . און עס שטייען איין גרוסע סוחרים
האט מיר איין אורח דער ציילט אז דער נאנצער פח איז פון דער פארע
פון דעם וואסער וואס עס קאכט :

ר' סאדריסיל . מופשים בהמות . אז עס איז יא אזו אז דיא פארע
האט אזא פח והרשאה . וועל איך איך עפיש פרענין . בא אונז אין
מרחץ איז דאכט זיך גינג פאר הנדן פארע הא . ווארן מיר האבין 2
גרוסע קעסלין און מאקע מיט אסא וואסער . און פיער דאכט זיך אויך
גינג . ווארן עס ברענט פון פאר טאג אן . היינט אז מיר גייען אנגינגער 2
אין מרחץ אריין . וואלט מיר גידארט אלי מענטשין מיט דעם מרחץ
פונקט צו קבלות לשבת אן קוסען קיין פידגארינקע :

שיינע . (נומע קעפ . מיינערי מוחות . אצונד מוז מען אריין גיין מנחה
דאוונן . אפשר וועל איך אין פליש עפיש האפן אסליד פון דער תרונה
ד גייט אריין אין בית המדרש אריין און מרעפט אין פליש ארעדיל פון
יא בוד בעל עגלות) .

פישעלע בעל עגלה . איה מארגן מוז מען ביידע בודען איבער
בינגען און דיא פערד אפ קאוין און פאר טאג אן שטייערין און איבער
סארגן מיט אביאור הבורא . וועל מיר פאר סארגין צוא דיא פארשונג
וועל מיר קענין אנמער פארן ביי צום דאוונן צום קליינים קרעטשמאל
דארט וועל מיר דיא פערד ציטיל פאפאסן און ביי אין ווארסין אריין
וועל מיר זיין אויף דעם ארט :

שיינע וויא אהין פארט איר חברה : אונדא דעם רבינס שוואנער ר'
בתנאלין אקענין .

איציקל בעני . אי דוא פוקער . ביקס שוין אויף צרות :

שמעלי

פאר מיד ארום און דר חתונה . די חתונה וועט זיין אין פידנארינקי . און
 דר מאמע שטעלט איין חופה מיט דעם שוועסטער בתולה . די געזונטע מור-
 נוס מיינט איר . דער מאמע מאכט אפשייד אשקעכטן חילוף גישט קשה
 איר וואלט זיך און מיט איר גישט געווארפן :
 שעפסיר . אמיתה משונה און דיר . פערין וואלסמו . און דו ביסט און
 אמתות . פארסט און מיט זיין וואס וועסטו מן גיט צו פיר געלד
 וועסטו משונה ווערן .

שׁוּיָקַע. נָא וַיִּים מִרְגִּיזוֹנָד. אִיָּה גִיִּיא מִיָּה פֶּאֶרְמִינִי מֵאִבִּין צוּם פֶּאֶרְרִין
(עַד לְאֻזִּם וְיָד אֲוֹעֶק גִּיעֵינן לְאֻזִּם אִים שְׁעַפְסִיל גִּימ):
שְׁעַפְסִיל. הָעֶרְסֻמוּ הוּא פֻּקְעֶר. אִז דוּ וועטִם הָעֶרֶץ אִין פִּיֶּדְגֶאֶרִינְקֶע
אִז מִר וְעִינִן אִיָּה גִיִּקוּסֵן. וְאַלְסֻמוּ גִיִּשֵּׁם אֻם פֻּקֵּן. וְוֶאֶרֶן עִם דֶּאֶרְף
וְיִין בְּסוֹד:

שׁוּן רַעֲכָם נִיין • אֲנוּסָע נֶאֱכָם (עַד גַּיִם אֲנוּסָע)

שעפסיל ווייסטו שאול'ס ווס מען דארף אונד צוא מן • אונד מן
מען ווען מען זאל באשטעלן דיא אנדערע בעלי עולות • אונ מיר וועלן
אוק גינג האבן דריי בודין • אין איינער וועל איך ויצין מיט דר מאמן
אונ מיט יוכבדלין • אונ די אנדרי 2 בודין וועט איר ויצין צוא 4 פארשן
אין אבוד • אונ מיר וועל מיר אוק אי"ה מארגן אדער איבער מארגן ארום
פאקירן • נאר גישט אין דר פריא • ברי מיר זאלן בא נאכט אן קומען
שאול'ס • וואס ווילסטו נאך דיא מאמע מיט געסן צוא דער גדולה
משוגע ביסטו :

שעפסיל, פֿרעג גישט קיין שאלות • קוק צו דאס גריימע, פֿר איין חזן
סאר מען קיין האלבי ארביט גיט ווייזן • מן הסתם ווייס איך וואס איך
מא • וועסט שוין שפעטער זעהן • קום בעסער וועל מיר באשטעלן די בעז-
עגלות • ווארן עס קען זיך זיין מאכטן איין אנדער פארעכץ • מען מוז בא
זי נעמן איין אדריו (זיי גייען אוועק אונ באשטעלן בודין אז איך קארן
האלבן מאג ואל מען ארום פאהרין)

גיימפּע סצענע

כִּיָּא ר' לִמְיֵנען דיענסמאנע פאר מאנ * עס פאר פארהיין דרייא
בויגען . אין איינער זיצט ר' מאדריסל מיט דעם ווייב און אין
דער אנדערער דיא כלי זמר מיט שייקע פויקער . און דיא
דריטע איז פון ר' לִמְיֵנעס וועגין)

קישאלי בערג קוקט אריין קיט דר באמאש אין דר האנדל אונזער קאדען
 1911

שפיערלי. יא שייקע דא מונסט שון און פקדונ:

שִׁיקָה, נָגִיבִים אִיד וְעַם אֲמָל צוּ מִיר אֹדֶה אֵן קוּמִין :

האנצי בערג נא. ער איז גירעכט ער איז אונזער ברודר. אז מען קוקט
מיט אים אופ איין תנועה. חלעבין. סראנט ער אונזער איין גרוסן
מרוקק בראנטן. אונ גנבים אונזע אסעלר פלייש פון אונזערע וועגן.
שמעלי בערג יא עס איז אמת. דאז ער קיין פארד גיט זיין. פאר וואס
היט ער גישט אפ זיין ואף. ער איז איין מארשאליק דארף ער וויסן פון
אלי תנונות :

חזקאלי . וואס וועסטו מיט ווייט שמוסין . איך וועל דיר אַלדונג דר
צילין . דא בייסט נאש פראם . הערסט דו שייקע ברודער ר' וואָמנאָ האַ
ווי פֿלעכ גינעוון און דר עלטר . עס איז קיין פֿכלית נישט מען דארף
איבער גינעוון דיא אלט ראצין . האט ער זיא גינט אונ שטעלט אַחוּפּה
מיט דעם פֿידנאָרינקער שוואַסט מוד . און ברודר . אַפּעטי מוד . איך וואָלט
מיד גינעוונטשן אז באַ מיין ווייב וואָלן די געניץ און גראַסן . ברודר שייקע
איד איז גוט . זיא שטאַפּט ווי מיט קישקיס אונ מיט קיטנאָחעס . וואָמנאָ
איז גאר קיין גער נישט וואָס ער מאַכט אַזאַ באַט איך וואָלט מיין אלטי
שקאַפּע און פֿר בייטן פֿאר איינע פֿערד :

שׁוֹמֵר. נָא וְעַל אֵיךְ מִים אֵיךְ אוֹף מִים פִּאֲהֲרִין. עַם וְעַלִין אַוֶּהֲאִי
אֶוֶנְהִי כְּלִי וְסָר פִּאֲהֲרִין וְעַם וִין פִּרְיִלִיךְ.
אֵלִי בַעֲנִי. (אִין אֵינִים) נָאֵר זַעֲהוֹשִׁי דוּ כְּלָב. זֶאֱלָסְמֵ אֶוֶנְהִי דֶאֶרְמֵ נֹמֵ
דֶּר לֶאֱנִין אֵלִי סֶאֱהֵל עֲפִים אַנְדֶּרֶשׁ. דֶּאֶרְמֵ וְעַם וִין גִּטְנֵנִי וְהָאֵם צוֹא עֲסִין
אֶוֶנְהִי צוֹא מְרִינְקִין.

ש"קע. הם גיין מורא איד וועט בא מיר נישט אום פגן איד וועט
בא מיר מער האבן צו פֿרעסן אונ צו מרגנקן. ווי פיי איינע האבן די פֿעדע.
אלי, פוקער. נייא שון אין דער ערד:

מבוא

(בייא שטאליקן אין דער היים . שייקע . שעפסיל . און שטאליק)

שייקע (קומט אריין פרייליך) נא וויא אזו מין פוסציר .
שעפסיר . גיב אים שאוליק . ער אזו געפיר ווערט . ווס האב איך ריד
גזאגט . דער טמור וועט גישט וויסן פון אלי מדרות :
שאוליק (געסט ארום פון דער באקאדע געלד אונ גיט שייקין) נא
לאביר דערין . ווען וועט זיין די חתונה . אונ וויא אונ מיט וועסין :
שייקע . מאכט אייך גישט קיין גלעכטערליך מען מרייבט גיט קיין
באקאטנים . מען קמ שון באשטעלט דרייא בודין . אונ בארנין פאר מאג
מאג

אוף אייך ר' נלמיתאני : נצט אף . פאר מיר :
 ר' נלמיתא . האב צייט אביסאלי . לאז דער עולם אריין גיין אביסל
 עס איז נאך גוטע 3 שעה צו טאג . מען מען פריער עפס נעמן אין מול
 אריין פאר דעם דאוונגן (ער זאגט צום משרת ער זאל אריין בעמן דעם עולם.
 וייל קומן אלי אריין און זאגן גוט מארגן) :
 ר' מאדריסקל וועל מיר פאדערן צו מיר . אין אנוסער שעה :
 ר' נלמיתא . ווי איז איינער ווייב . דער ווייל קומט זי אריין אהא . אס
 גייען וויאלי . ויצט אנדער . לאמיר נעמן צו ביסליך בראנפן און קח
 צו פייסן . און דער נאך וועל מיר פאדערן . איך בין פארטיג :
 ר' מאדריסקל . עס איז אפילו גיט רעכט פאר דעם דאוונגן נאר איך
 וועט בלא וו מארגן קודם החופה פאסטין . וועל מיר מיט אייך יוצא ויין :
 ר' נלמיתא . (נעמט ארום פון דר שאפע לקח און בראנפן און שטעלט
 צום טיש . ער גיט אן אפבעריל און מרינקט צום עולם) לחיים . (ער
 טיילט ארום אימליקען באזונדער) אצונד קומט פאר מיר . קומט אהער
 בעלי עגלות . און דו אוף שייקע . מיט די בלי זמר : מרינקט נאך בראנפן
 (ער גיט ווי אן צווא גרוסי גלעזליך . וייל מרינקט צווא אים לחיים) צונד
 פאדער מיר אין איין גוטער שעה :
 פישאלי . (נעצט זיך ארום אוף דר קעלג . און די אנדערע בעלי עגלות
 זעצן זיך אוף אוף . און אלי פארשוניגן זעצן זיך אריין אין בורדן .
 פישאלי נעמט די באקש אין די הענד אריין) . אין אנוסער שעה אין
 איין מולדיקער (און ער גיט אגרוסן פייף צווא דיא פערד) וויאה . קינדער
 פארט קיין פידנארינקי . צום שוחר :
 איציקל בע'ג (גיס אוף איין גישרייא . וויאה . קיין פידנארינקע . און
 די דריטע בור נאך ווי . מיט די בלי זמר און מיט שייקן . שייקי חאפט
 דס פייקיל מיט די טאצין . און גיט איין גישרייא צו די בלי זמר . חברה .
 שפילט . די בלי זמר האבן אלי אוף איין מאל אן גיהובן צו שפילן און
 שייקי אוף דעם פייקיל און מיט דיא טאצין און אזוי איז סען פון דער
 שטאט ארום גיפארט)

צענטע סצענע

(בייא יוכבדלין אין דער היים . האלבען טאג . שעפסיל . יוכבדלי .
 און דיא מוטער . דיא אלטע ראצי)

שעפסיל (פר פארט מיט איין בורד . און קריכט אראב . און גייט אריין
 אין שטוב) יוכבדלי . נעם דיע צו גוף וועל מיר פארן (ער גייט צו צו דר
 מוטער) מאמוניא . מוא דיע אן . וועל מיר פארן און דר טעה . (יוכבדלי
 עקט)

קוקט אים אן ווי איין משוגענים : און ווינקט צו אים
 ראצי . מאקי . וועט שון ויין דיא חתונה צווא מול וויילי זענן דיא בלי
 און שייקע פוקער דער מאקי האט דיע קיר צווא גאנצט אז עס וועט ויין
 מיט בלי זמר :
 שעפסיל . די בלי זמר זענן גיפארן מיט דעם חתן :
 ראצי (גיס זיך אהאט) אז עס איז אזוי . פאר איך גיט . לאז ער זיך
 אליין חתונה האבן . וייל הייסט . וועמן קומט די בלי זמר . דאכט זיך
 איך בין דיא בלי . איך פאר גיט :
 שעפסיל (שטיקערהייט . אה דאס איז גוט ווס מוט מען איר . אז ויא
 וועט זיך מאקי איין שפארין . מרעפט זיא צום קנעפיל . צו דר מוטער זאגט
 ער) ווייסטו ווס מאמוניא . דו האסט מאקי רעכט דיר קומט די בלי זמר .
 ווייסטו ווס איך וועל מון . איך וועל שייקן אריינר אנאקאשני . וועלן זיך
 די בלי זמר מיט שייקן אום קערן צו אונז :
 ראצי . אזוי יא , ווס דען איך וועל פון זיך לאזן חזק מאכן . און זאל
 אים אלדינג נאך געבן . מען מאר אים קיין וועג גיט ווייזן . אצונד האב
 איך נאך צייט . ווארן נאך דער חופה . וועט ער מיט מיר מון וואס ער
 וועט וועלן (וויא מוט זיך אן און זעצט זיך אין דער בורד אריין) :
 יוכבדלי (בלייבט אין שטוב און זאגט צו שעפסילן) זאג מיר . גיסטו
 משוגע צווא חסר דעה . וואס מוג זיא אונז דארט . מיילא מיר קינד וועל
 מיר דארט אן ארביטן שווארץ שבת מען וועט דעם שוחרט צווא מראגן
 דאס שטיביל מען וועל מיר אים צו חאפן אין דר לופט . אפר וואס דארף
 מיר ויא דארטין :
 שעפסיל . לאז דיע נאר גיט הארין . קוק צו דס גרייטע גיט זען דיע
 אריין אין בורד . וועל מיר צו פארן צו שאוליקן דארט זענן יעני בורדן אה .
 (אין דעם קומט יעני צווייא בורדן מיט אלי שוועסטער און ברידער . הייסט
 שעפסיל פארן . דיא בעלי עגלות גיבן אמרייב דיא פערד . און קען
 פארט שון פון דר שטאט ארום אלי אין איינים) :

עס איז אַפגעדרוקט און עס איז שוין דאָ צו פערקויפֿען

מדרש רבה מיט פרושים

אויף לשון קודש מיט עברי טייטש

אויף גאנץ תורה מיט חמש מגילות. די איבערזעצונג אויף עברי טייטש דורך

ר' יוסף מאיר יעבין ז"ל.

וואָס דער „תפארת ישראל“ און דער „מלבי"ם זכרונם לברכה האָבען איהם זייערע הסכמות געגעבען, איז אַ מייסטער-ווערק, מען האָט צוזאַמענגענומען דאָס בעסטע פון אלע מפרשים אויף דעם „מדרש רבה“. מען האָט עס איבערזעצט אין אַ לייכטע שפראַך. עס איז העכסט גוצליך אפילו פאַר דעם גרעסטען למדן ווייל דער

מדרש רבה מיט עברי טייטש

איז אַ סאך בעסער ווי מיט

הונדערט פרושים.

דער „מדרש רבה“ מיט עברי טייטש איז אין 10 חלקים, אלע צוזאַמען האָלטען 255 גרויסע דרוק-בויגען 4080 זייטען, פרייז אלע 10 חלקים — — — — — 50 זלאָטעס, עס ווערט אויך פערקויפט איינציגע חלקים, און איינציגע העפטען פרייז פון אַ חלק — — — — — 8 זלאָטעס, . . . אַ העפט (1 בויגען 16 זייטען) — — 50 גראַשען.

צו בעקומען ביי דעם אַרויסגעבער

ליב מאָרגענשטערן, בוכהאַנדלונג

וואַרשא, פראנצישקאַנער נומער 26.

Księgarnia LEJB MORGENSZTERN,
Warszawa, ulica Franciszkańska № 26.

Drukarnia B-ci Wójcikiewicz, Warszawa.